

Edward Krause

Swadzim, st. 1, gm. Tarnowo
Podgórne, woj. poznańskie, AZP
51-26/119

Informator Archeologiczny : badania 28, 84-85

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Strzegowa, st. Góra Grodzisko
Pańskie**
gm. Wolbrom, woj. katowickie
AZP 98-54/—

Zespół Badań Konserwatorskich Łódź

Badania prowadził mgr Błażej Muzolf. Finansowane przez Zarząd Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych w Dąbrowie Górniczej. Pierwszy sezon badań. Gród z XIII–XIV w., osadnictwo z okresu późnorzymskiego, halsztackiego, neolityczno-wczesnobrzymskiego.

Relikty grodu położone są na szczycie Góry Grodzisko Pańskie, wśród grzbietów skalnych wydzielających wraz z wałami odcinkowymi kilka majdanów, oznaczonych przez nas nr I–IX. Prace w tym sezonie skupiliśmy na rozpoznaniu przekopem wałów osłaniających od strony południowej majdan I, częściowo obszar tego majdanu i majdan II. Wykop przez wały o długości 25 m pozwolił stwierdzić, że na linii głównego podejścia do grodu znajdują się relikty trzech wałów (z tego dwa wyraźnie czytelne) przedzielone suchymi fosami.

Wał I, główny, wzniesiono na skraju naturalnego skalnego uskoku z kamieni i lessu. Fragmenty spalonych belek nie pozwalają jednoznacznie określić ich układu i przeznaczenia.

Wał II, położony poniżej, wzniesiono z układanych w suchy mur głazów wapiennych oraz z lessu w konstrukcjach drewnianych. Być może były to swego rodzaju skrzynie.

Wał III, zewnętrzny, słabo rysujący się w terenie i w wykopie, był chyba jedynie nasypem ziemnym.

W wykopach zlokalizowanych na majdanach odkryto bardzo duże nagromadzenie materiałów ceramicznych i żelaznych w postaci: grotów beltów, fragm. sierpów, fragm. ostrogi z graniastym kolcem, dużych szczypiec kowalskich itd.

W wykopach zlokalizowano również relikty palenisk oraz fragm. pieca glinianego, usytuowanego w narożniku spalonego budynku drewnianego w konstrukcji zrębowej. Stwierdzono także ślady metalurgii, tak żelaznej, jak i ołowiu, w postaci bryłek żużla oraz placków ołowiu. Całość materiału średniowiecznego obejmuje w. XIII po początki XIV w.

Oprócz powyższych materiałów pozyskano fragm. ceramiki tzw. siwej oraz fragm. naczyń zasobowych kultury przeworskiej z późnego okresu wpływów rzymskich. Nie stwierdzono obiektów tej kultury.

Wydobyto także liczny inwentarz krzemienisty w postaci kilku dużych rdzeni wiórowych dwupiętowych, wiórow, odłupków itd., związanych z funkcjonowaniem krzemienic. Wstępnie należy ten inwentarz łączyć z cyklem lendzielsko-polgarskim (faza młodszą?) datowanym na schyłek IV i początek III tysiąclecia p. n. e.

Badania będą kontynuowane.

Swadzim, st. 1
gm. Tarnowo Podgórne, woj.
poznańskie
AZP 51-26/119

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Ośrodek Naukowo-Konserwatorski
Pracownia Archeologiczna w Poznaniu

Badania prowadził mgr Edward Krause. Finansowane przez Wielkopolski Okręgowy Zakład Gazownictwa w Poznaniu. Pierwszy sezon badań. Osada z okresu wczesnośredniowiecznego z VII–XIII i z XII–I, poł. XIII w.

Stanowisko o powierzchni do ok. 5 ha położone jest na północno-wschodnim stoku obszernego wyniesienia w pobliżu doliny rzeki Przeźmierki, na jego południowym cyplu. Ekspozycja dodatnia, przewyższenie w stosunku do doliny dochodzi do ok. 7 m. Obecnie

użytkowane jest jako pole orne, należące do Gospodarstwa Rolnego Akademii Rolniczej w Poznaniu.

Badania wykopaliskowe miały charakter ratowniczy, a wykonano je w związku z budową tzw. obwodnicy gazowej dla Poznania. Przebieg i budowa gazociągu warunkowała czas prowadzenia badań, lokalizację i rozmiary wykopu archeologicznego. Wykop miał szerokość 2 m, a długość 105 m. Objęto także nadzorem archeologicznym ok. 150 mb wykopu gazowniczego na północ i południe od wykopu archeologicznego.

Odkryto 4 obiekty mieszkalne, datowane na podstawie ceramiki na VII-VIII w., oraz 11 obiektów z XII-1. poł. XIII w., w tym jeden ze śladami działalności metalurgicznej: kowalskiej (narzędzia) i hurtowniczo-odlewniczej (fragm. żużli żelaznych wyraźnie o kształtach tygli odlewniczych).

Z obiektów nieruchomych fazy starszej pochodzi 146 fragm. ceramiki ręcznie lepionej i bardzo słabo górą obtaczanej (trudnej do określenia jednoznacznie) oraz 43 kości zwierzęce i rozcieracz kamienny.

Z obiektów nieruchomych fazy młodszej pochodzą 442 fragm. ceramiki całkowicie obtaczanej oraz przedmioty żelazne: dłuto, nóż, sierp, 2 przebijaki lub punktaki, 10 gwoździ, 3 przedmioty nieokreślone, a także fragm. polepy, 163 fragm. żużla żelaznego (obiekty 7, 9, 10, 129) oraz ok. 80 kości zwierzęcych. Z powierzchni stanowiska oraz z humusu zebrano 65 ułamków ceramiki oraz 22 odłupki krzemienne, świadczące być może o osadnictwie neolitycznym na stanowisku.

Dokumentacja i materiały przechowywane są w Pracowni Archeologicznej Ośrodka Naukowo-Konserwatorskiego PP PKZ w Poznaniu.

Badania terenowe zakończono.

**Szczecin-Stare Miasto-Pod-
zamecze, st. 20**
AZP 30-05/77

Polska Akademia Nauk Instytut Ar-
cheologii i Etnologii Pracownia Arche-
ologiczna w Szczecinie

Badaniami kierował prof. dr hab. Władysław Łosiński. Prace terenowe prowadzili mgr mgr Anna Kowalska i Marek Dworaczek (autorzy sprawozdania). Konsultant naukowy prof. dr hab. Lech Leciejewicz. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Szczecinie przy wsparciu Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk. Ośmy sezon wykopaliskowy. Przyporządkowana dzielnica wczesnośredniowiecznego Szczecina.

Prace wykopaliskowe w 1994 r. na szczecińskim Podzamczu (kwartał 6) prowadzono równoległe na trzech odcinkach: w wykopie głównym, na świadku przy profilu wschodnim w wykopie głównym oraz w wykopie piwnicznym, na przestrzeni o łącznej powierzchni 121 m².

Wykop główny. Odsłonięto 4 poziomy konstrukcji drewnianych (łącznie z poziomem 27, którego eksplorację rozpoczęto w sezonie 1993). W ramach 27 poziomu wyróżniono: budynek 16, ulicę o przebiegu północ-południe oraz zwałisko desek i belek w północnej części wykopu. Budynek 16 to zachowana fragmentarycznie chata plecionkowa, w której poziom użytkowania wyznaczała warstwa żółtoszarej gliny. Na wschód od chaty 16 znajdowała się dwulegarowa ulica o przebiegu północ-południe. Nawierzchnię ulicy tworzyły belki i deski ułożone prostopadle do legarów. Na północ od chaty 16 odkryto zwałisko belek i desek, nie tworzące konstrukcji o czytelnej funkcji. 27 poziom konstrukcji drewnianych wyznaczył spąg 11 warstwy osadniczej. Kolejny, 28 poziom, związany był z warstwą 12, którego głównym komponentem była brunatna mierzwa z fragm. drewna, miejscami ciemnobrunatna próchnica, węgle drzewne, soczewki gliny (głównie przy profilu wschodnim i północnym) oraz łuski rybie (głównie przy profilu północnym). Pod chatą 16, w środkowej części wykopu głównego, natrafiono na budynek zrębowy nr 17 (28 poziom) oraz przylegającą do niego od wschodu przybudówkę 17A. Z ramy chaty 17 odsłonięto w całości ścianę